

Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Algısı ve Empatik Yönelimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Duygu ŞALLI¹

Gönderim Tarihi: 08.02.2023

Yayın Tarihi: 31.05.2024

Makale Türü: İnceleme Makalesi

Öz

Sınıf yönetimi, öğrencilerin öğretimsel ve davranışsal olarak etkin bir duruma gelebilmeleri için bilinçli olarak yürütülen, birçok parametreyi içerisinde barındıran çoklu bir süreçtir. Öğretmenlerin öğretim ile ilgili faaliyetlerinin yanı sıra öğrenciler ile doğru bir iletişim kurmak ve öğrencilerin duygularını anlamak gibi sorumlulukları bulunmaktadır. Aynı zamanda sınıf içerisinde destekleyici ortamlar yaratmak için öğrenciler ile ortak bir bakış açısı yakalamaları önemlidir. Empati, bireyin bir durum hakkında karşısındaki kişinin duygu ve düşüncelerini doğru bir biçimde anlamak, ile ilgili bir durum olduğuna göre, öğretmenlerin güçlü bir empati becerisine sahip olmaları önemlidir. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmanın amacı öğretmen adaylarının sınıf yönetimi algısı ve empatik yönelimleri arasındaki ilişkileri incelemektir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2021-2022 eğitim öğretim yılında bir devlet üniversitesinde eğitim gören 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Öğretmen Adaylarına Yönelik Sınıf Yönetimi Algısı Ölçeği" ve "Öğretmen Adayları için Empatik Yönelimler Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının sınıf yönetimi algıları ve empatik yönelimleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, öğretmen adayı, empatik yönelim

Examination of The Relationship between Teacher Candidates' Classroom Management Perception and Empathic Tendency

Abstract

Classroom management is a multiple process that includes many parameters and is carried out consciously so that students can become educationally and behaviorally effective. In addition to their teaching activities, teachers have responsibilities such as communicating correctly with students and understanding student's emotions. At the same time, it is important to capture a common perspective with students in order to create supportive environments in the classroom. Empathy relates to an individual's ability to accurately understand another person's feelings and thoughts regarding a situation. For this reason, it is important for teachers to have strong empathy skills. In line with this information, the aim of the research is to examine the relationships between teacher candidate's classroom management perception and empathic orientation. The relational screening model, one of the quantitative research methods, was used in the research. The sample of the research consists of 4th grade students studying at a state university in the 2021-2022 academic year. "Classroom Management Perception Scale for Teacher Candidates" and

¹ Sorumlu Yazar: Duygu Şallı, Dr., Marmara Üniversitesi, Türkiye, duyarsal@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8126-7131

"Empathic Tendency Scale for Teacher Candidates" were used as data collection tools in the study. As a result of the research, a significant relationship was found between teacher candidate's classroom management perceptions and empathic tendencies.

Key Words: Classroom management, teacher candidate, empathic tendency

Giriş

Sınıf yönetimi, aynı anda kontrol edilmesi gereken çok fazla değişkeni barındıran bir süreci temsil ettiği için özellikle mesleğe yeni başlayan öğretmenler için ciddi bir endişe kaynağıdır. Aile, öğrenci, öğretmen, çevre, fiziksel koşullar, psikolojik faktörler, yönetim stilleri, öğretimsel faktörler, motivasyon bu değişkenlerden bazılarıdır. Öğretmenler her gün farklı kombinasyonları olan çok sayıda olayla karşılaşmakta ve bu olayları en doğru, en hızlı ve en işe yarar şekilde çözebilmek için çaba sarf etmektedirler. Üstelik bütün bunları yaparken asıl görevleri olan eğitim ve öğretim süreçlerini en nitelikli haliyle sürdürmeleri gerekmektedir. Literatürde sınıf yönetimi ile ilgili çok sayıda model ve yaklaşım bulunmaktadır fakat bu yaklaşım ve modellerin çoğu geleneksel düşünce yapısını yansıtmaktadır. Elbette güncel sınıf yönetimi yaklaşımları da bulunmaktadır fakat yine de özellikle kaynağı öğrenci olan problemlerde karşılaşılan her sorun birbirinden farklı özelliklere sahip olan öğrencilerin bu farklılıkları dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Bu sebeple öğretmenlerin güncel sınıf yönetimi yaklaşımlarını kendi öğretmenlik bakış açıları ile harmanlayarak durumlara proaktif bir şekilde cevap vermeleri gerekmektedir. Kendi bakış açılarını çağa uygun olarak revize eden öğretmenlerin öğrencilerinin duygu ve düşüncelerini de dikkate almaları oldukça önemlidir. Başka birinin bakış açısını dikkate alarak eyleme geçirmeyi içeren kavram empati kurabilme becerisidir.

Rogers'a (1970) göre, empati, bir başkasının duygularını anlama ve paylaşma yeteneğidir. Dolayısıyla empatinin bilişsel ve duygusal bir deneyim olduğu söylenebilir (Dökmen, 2008). Empati yetkinliğinin etkin bir şekilde uygulanması gereken ortamlardan biri de şüphesiz okullar, dolayısıyla sınıflardır. Her bireyin farklı ailelerden, kültürlerden beslendiği dolayısıyla farklı kişiliklere sahip olduğu düşünüldüğünde bu durumun aynı zamanda farklı ihtiyaçlar, farklı beceriler, farklı korkular, farklı heyecanlar anlamına geldiği de unutulmamalıdır. Farklılıkları görmezden gelmek, reddetmek ya da tek bir şablon altında yapay bir bütünlük oluşturmaya çalışmak yerine zenginliklerinden faydalanarak gruba bir ahenk katmak, farklılıklardan yeni öğrenmeler yaratmak mümkündür. Öğretmenlerin bunu sağlaması için, sınıflarındaki her öğrencinin sesine kulak vermesi yani farklı davranışlarını anlaması, farklı duygularını hissetmesi ve bütün bu duygu mozağini grupla uyumlu bir şekilde paylaşan bir kültürü oluşturması gerekmektedir. Sınıf yönetiminde öğretmenlerin empati becerilerine sahip olması bu kültürü oluşturmayı sağlayan önemli bir anahtardır. Öğretmenlerin sınıfta yaşanan durumlara empati ile yaklaşması, kurullarla ya da katı bir disiplin anlayışıyla sınıf yönetmeye çalışmasından çok daha doğru, etkili üstelik içselleştirildiği zaman daha kolay bir yoldur.

Marzano ve Marzano (2003) öğretmenlerin sınıflarındaki davranışlarının ve sınıf yönetimindeki eylemlerinin, öğrenci başarısı üzerinde büyük bir etkiye sahip olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenilmiş çaresizlik konusunda araştırmalar yapan Seligman'a (2002) göre, olumsuz duygular bireylerin gelişimini engellemektedir. Seligman (2002) bireylerin iyi oluş durumlarını artırmaya yönelmek gerektiğini belirterek empati gibi olumlu kavramlara odaklanan pozitif psikolojiyi literatüre kazandırmıştır. Bu noktada öğretmenlerin önemli bir sorumluluğu bulunmaktadır. Öğrencilerin yaşadığı duyguları hissetmek, anlamak ve bu duygular üzerinden gösterdiği empatik yönelimler aracılığıyla öğrenciyi davranışsal ve akademik anlamda olumsuz etkileyen durumları öğrencilerin lehine çevirebilmektir. Makoelle'ye (2019) göre; öğretmenlerin öğrencilerinin öğrenme dünyalarına

ve sosyo-duygusal deneyimlerine etkili bir şekilde dahil olmaları, öğrencilerin kendi bakış açıları, mücadeleleri ve ihtiyaçlarını bilişsel olarak anlamaları, bu anlayışın da öğrenciler tarafından bilinmesi ancak empati yetkinliğiyle mümkün olmaktadır.

Alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerileri hakkında araştırmalar bulunmaktadır (İlgar, 2007; Jackson, Simoncini ve Davidson, 2013; Korkut ve Babaoğlu, 2010; Toran ve Akkuş, 2016). Bunun yanı sıra empati düzeylerini (Arghode, Bugrahan ve Liew, 2003; Egüz, 2008; Genç ve Kalafat, 2010; Meyers, Rowell, Wells ve Smith, 2019; Pala, 2008) ortaya koyan araştırmalar da bulunmaktadır. Ancak öğretmen adaylarının sınıf yönetimi algılarının empatik yönelimleri ile birlikte değerlendirildiği araştırmaların sayısının yeterli olmadığı görülmüştür. Yapılan araştırma, öncelikle verilerin güncellenmesi açısından önemli görülmektedir. Aynı zamanda öğretmen adaylarının sınıf yönetiminde empatinin önemi ile ilgili farkındalıklarını artırmaya yönelik olarak literatüre zenginlik katacağı düşünülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi algıları ile empatik yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aramıştır;

1. Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi algıları ile empatik yönelimleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi algıları cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmen adaylarının empatik yönelimleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, öğretmen adaylarının, sınıf yönetimi algıları ve empatik yönelimleri arasındaki ilişkinin incelemesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada genel tarama modellerinden ilişki tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, var olan bir durumu ya da olayı olduğu şekilde ve kendi koşulları içinde betimleyen bir araştırma yöntemidir. İki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan tarama modeli ilişki tarama modelidir (Karasar, 2014).

Evren-Örneklem

Bu araştırmanın evrenini ve örneklemi İstanbul'da bir devlet üniversitesinde 2021-2022 eğitim öğretim yılında eğitim fakültesine devam eden 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının 117'si kadın, ise 73'ü ise erkektir. Örneklem seçiminde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersini almış olmaları ölçüt olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama araçları olarak Empatik Yönelimler Ölçeği ve Sınıf Yönetimi Algısı Ölçeği kullanılmıştır. Kullanılan veri toplama araçları aşağıda tanımlanmıştır.

Öğretmen Adayları İçin Empatik Yönelimler Ölçeği

Ölçek Koçak ve Önen tarafından 2013 yılında geliştirilmiştir. Empatik Yönelimler Ölçeği 3 boyutlu (empatik beceri, empatik ortam ve anti-empatik tutum) bir yapı oluşturacak şekilde geliştirilmiştir.

Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 94; empatik beceri alt boyutu, .91; empatik ortam alt boyutu, .88 ve anti-empatik tutum alt boyutu ise .82 olarak bulunmuştur.

Öğretmen Adaylarına Yönelik Sınıf Yönetimi Algısı Ölçeği

Ölçek Özenç İra ve İra tarafından 2018 yılında geliştirilmiştir. Tek boyuttan oluşan sınıf yönetimi algısı ölçeği 5'li Likert tipindedir. Ölçek 50 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach's alfa güvenirlik katsayısı .973 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmayı uygulamak için gerekli izinler alındıktan sonra ölçekler gönüllülük esasıyla öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Uygulanan ölçek aynı gün içerisinde geri alınmıştır. Başlangıçta 250 öğretmen adayına ulaşılmış, toplanan formlardan hatalı ya da eksik doldurulmuş olan formlar ayıklandıktan sonra geriye kalan 190 form analize dahil edilmiştir. Öncelikle ölçeklerden toplanan verilerin homojen ve normal dağılıma sahip olup olmadıkları incelenmiştir. Verilerin homojen oldukları ve normal dağılım sergiledikleri tespit edildikten sonra parametrik testler uygulanmıştır. Veriler bağımsız gruplar t-testi, pearson korelasyon analizi yapılarak analiz edilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, alt problemler doğrultusunda araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sınıf yönetimi algıları ve empatik yönelimleri ile ilgili elde edilen verilere ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bulgular tablolar halinde özetlenmiş ve elde edilen veriler ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Öğretmen adaylarının demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri

Özellikler		N	%
Cinsiyet	Kadın	117	61,578
	Erkek	73	38,422
Toplam		190	100,00

Tablo 1'de görüldüğü üzere 117 kadın katılımcı araştırma örnekleminin %61,578'ini; 73 erkek katılımcı ise araştırma örnekleminin %38,422'sini oluşturmaktadır.

Öğretmen Adaylarına Yönelik Sınıf Yönetimi Algısı Ölçeği ve Öğretmen Adayları İçin Empatik Yönelimler Ölçeği Normallik Testi ve Güvenirlik Sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarına Yönelik Sınıf Yönetimi Algısı Ölçeği ve Öğretmen Adayları İçin Empatik Yönelimler Ölçeği Normallik Testi ve Güvenirlik Testi Sonuçları

Değerler	Skewness	Kurtosis	Cronbach Alpha
Sınıf Yönetimi Algısı	-1,443	1,934	,935
Toplam			
Empatik Yönelimler Toplam	-1,083	1,153	,947
Empatik Beceri	-1,077	-1,107	,916
Anti-Empatik Tutum	-1,989	1,666	,919
Empatik Ortam	-,781	,307	,890

Tablo 2 incelendiğinde ölçeklerin tek değişkenli normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığı çarpıklık ve basıklık (Skewness ve Kurtosis) değerlerine göre belirlendiği görülmüştür. Tek değişkenli normallik varsayımının sağlanması ölçeğin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ve +2 aralığında olmasına bağlı görülmektedir (George ve Mallery, 2007: 98-99). Ölçeklerin, çarpıklık ve basıklık değerleri -2 ve +2 değerleri arasında olduğundan tek değişkenli normallik varsayımını sağlamaktadır.

Cronbach Alfa Katsayısının değerlendirilmesinde değerlendirme kriteri; “ $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilirliği çok düşüktür”, “ $0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir”, “ $0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek yüksek güvenilirirdir”, “ $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek çok yüksek güvenilirirdir” olarak belirlenmektedir (Özdamar, 2017; 79). Uygulanan güvenilirlik analizine göre sınıf yönetimi algısı Cronbach Alpha değeri ,935 olarak çok yüksek; empatik yönelimleri Cronbach Alpha değeri ,947 olarak çok yüksek; empatik beceri alt boyutu Cronbach Alpha değeri ,916 olarak çok yüksek; anti-empatik tutum alt boyutu Cronbach Alfa değeri ,919 olarak çok yüksek; empatik ortam alt boyutu Cronbach Alfa değeri ,890 olarak çok yüksek bulunmuştur. Ölçeklerin Cronbach Apha katsayılarının güvenilir düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Bu kapsamda elde edilen verilerin analizi sürecinde; bağımsız grup t testi, uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve öğretmen adaylarının empatik yönelimleri ölçeği arasındaki ilişkiyi değerlendirmek adına korelasyon analizi (Pearson) yapılmıştır.

Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre empatik yönelimlerinin farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 3’ te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Empatik Yönelimlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup T Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	M	Sd	t	df	p
Empatik Yönelimler Toplam	Kadın	117	4,4751	,37977	2,767	116,070	0,000
	Erkek	73	4,2744	,54223			
Empatik Beceri	Kadın	117	4,5093	,39404	2,672	116,073	,009
	Erkek	73	4,3082	,56257			
Anti-Empatik Tutum	Kadın	117	4,4583	,61127	2,398	134,900	,018
	Erkek	73	4,2158	,71694			
Empatik Ortam	Kadın	117	4,4444	,43525	2,016	119,313	,046
	Erkek	73	4,2816	,59838			

Tablo 3’te görüldüğü üzere öğretmen adaylarının empatik yönelimleri toplam, empatik beceri, anti-empatik tutum ve empatik ortam alt boyutları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p < .05$). Buna göre kadınların empatik yönelimleri ($M=4,4751$) erkeklere göre ($M=4,2744$) daha yüksek bulunmuştur. Kadınların empatik becerisi ($M=4,5093$) erkeklere göre ($M=4,3082$) daha yüksek bulunmuştur. Kadınların anti-empatik tutumları ($M=4,4583$) erkeklere göre ($M=4,2158$) daha yüksek bulunmuştur. Kadınların empatik ortam algısı ($M=4,444$) erkeklere göre ($M=4,2816$) daha yüksek bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre sınıf yönetimi algılarının farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 4' te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup T Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	M	Sd	t	df	p
Sınıf Yönetimi Algısı Toplam	Kadın	117	4,5976	,27272	1,554	188	0,059
	Erkek	73	4,5289	,33159			
	Erkek	73	4,2816	,59838			

Tablo 4'te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının sınıf yönetimi algısı toplamı cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>.05$).

Öğretmen adaylarının Sınıf Yönetimi Algıları ve Empatik Yönelimleri Arasındaki ilişki durumuna ilişkin bulgular Tablo 5' te verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Algıları ve Empatik Yönelimleri Arasındaki İlişki

		Sınıf Yönetimi Algısı Toplam
Empatik Yönelimler Toplam	r	,592
	p	,000
	N	190
Empatik Beceri	r	,666
	p	,000
	N	190
Anti-Empatik Tutum	r	,309
	p	,000
	N	190
Empatik Ortam	r	,532
	p	,000
	N	190

Tablo 5'te, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi algısı toplam puanının empatik yönelimler toplam puanı, empatik beceri, anti-empatik tutum ve empatik tutum alt boyutları puanları arasında korelasyon analizi yer almaktadır. Korelasyon katsayısının 0.70-1.00 arasında olması yüksek; 0.70-0.30 arasında olması orta; 0.30-0.00 olması düşük düzeyde ilişkinin olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2015: 31). Bu kritere göre sınıf yönetimi algısı ile empatik yönelimler toplam puanları arasında ($r=0,592$) orta düzeyde pozitif yönde ($p=0,000<0.05$) anlamlı bir ilişki; sınıf yönetimi ile empatik beceri alt boyutu arasında ($r=0,666$) orta düzeyde pozitif yönde ($p=0,000<0.05$) anlamlı bir ilişki; sınıf yönetimi algısı ile anti-empatik tutum alt boyutu arasında ($r=0,309$) orta düzeyde pozitif yönde ($p=0,000<0.05$) anlamlı bir ilişki; sınıf yönetimi algısı ile empatik ortam alt boyutu arasında ($r=0,532$) orta düzeyde pozitif yönde ($p=0,000<0.05$) anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmadan elde edilen temel sonuca göre öğretmen adaylarının sınıf yönetimi algıları ve empatik yönelimleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen bu bulguyla benzer şekilde literatürde empati ve sınıf yönetimi arasında anlamlı ilişkiler ortaya koyan araştırmalar bulunmaktadır. Bu araştırmalardan biri olan Stojiljkovic, Djigic ve Zlatkovic (2012) tarafından yapılan çalışmada; öğretmenlerin görev ve sorumluluklarını profesyonel olarak gerçekleştirmelerinde empati becerisinin katkısının olduğu sonucu ortaya konulmuştur. Benzer şekilde Akgün (2022) tarafından yapılan bir araştırmada öğretmenlerin sosyal empati düzeyleri arttıkça, zaman yönetimi ve demokratik ortam, etkinlikleri planlamada yeterlik ve öğretmenin kişisel yeterliği boyutu puanlarının da arttığı sonucu bulunmuştur. Zhang'a (2022) göre, öğretmenlerin empati yoluyla olumlu bir ortam sağlaması, öğrenci motivasyonunu ve öğrenci katılımını olumlu şekilde etkilemektedir. Ayrıca öğretmenlerin empati yetkinliğinin stres düzeyini azalttığı böylece öğrencilerin akademik bağlamlara dahil edilmesi yönünde olumlu sonuçlara aracı olduğu ifade edilmiştir. Burada yapılan çıkarımlar doğrultusunda empati yeterliliğine sahip olan öğretmenlerin stres düzeyi düşük, motivasyonu ve akademik başarıları yüksek öğrencilerle paylaştığı bir sınıfta olumlu ve yönetilebilir bir ortam oluşturacağı yönünde bir yorum yapılabilir. Yapılan araştırmalar ve literatürdeki araştırmalara göre sınıf yönetiminde öğretmenlerin empati yetkinliklerinin önemi açıkça görülmektedir. Özellikle günümüz öğrenci profilini oluşturan Z kuşağı düşünüldüğünde öğretmenler açısından empati yetkinliği daha fazla önem kazanmaktadır. Seemiller ve Grace'e (2018) göre Z kuşağı vakitlerinin çoğunu çevrimiçi olarak geçirdikleri için öğrenme şekilleri bu durumdan doğal olarak etkilenmektedir. Z kuşağı için iletişim kurmanın önemi düşünüldüğünde, sınıf yönetiminin öğrencilerin öğrenme ve iletişim kurma şekillerini dikkate alarak dinamik bir yapıda planlanması gerektiği söylenebilir. Tüm bu süreci hem kavramsal hem de metodolojik düzeyde anlamlandırabilmek için, her dönemin özellikleri doğrultusunda değişen öğrenci ihtiyaçlarının, öğrenme şekillerinin ve eylemlerinin farklılaştığının öğretmenler tarafından kabul edilmesi ve öğrencilere empatik bir şekilde yaklaşılması gerekmektedir.

Literatürde araştırmanın bulgusunu aksini ortaya koyan bir çalışmaya da rastlanmıştır. Balli, Basari, Kan tarafından 2020 yılında yapılan araştırmaya göre öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ve empati düzeyleri arasında bir ilişki bulunamamıştır. Araştırmada bunun sebebi örneklem sayısının yetersiz olması ile açıklanmış, daha fazla araştırma yapılarak bulguların test edilmesi gerektiğine işaret edilmiştir.

Araştırmanın diğer bir sonucunu ise öğretmen adaylarının sınıf yönetimi algılarında ve empatik yönelimlerinde cinsiyete göre farklılaşmaların meydana gelip gelmediğini ortaya koymak üzere yapılan analizler oluşturmuştur. Araştırmada öğretmen adaylarının sınıf yönetimi algılarının cinsiyet değişkenine bağlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur. Fakat öğretmen adaylarının empatik yönelimlerinin kadın öğretmen adayları lehine olduğu sonucu elde edilmiştir. Benzer şekilde Akgün (2022) tarafından yapılan bir araştırmada kadın öğretmenlerin sosyal empati bakımından erkek öğretmenlerden daha iyi oldukları sonucu elde edilmiştir. Literatür incelendiğinde bu araştırmalardan elde edilen sonuçlardan farklı olarak Demir (2012) tarafından yapılan bir araştırmada, öğretmen adaylarının empati becerilerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı sonucu elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında uygulamacılara ve araştırmacılara yönelik öneriler şöyledir:

Uygulamacılara yönelik öneriler

- Öğretmen adaylarının empatiyi öğrenebilecekleri, içselleştirebilecekleri ve uygulayabilecekleri içeriklere sahip olan derslerin programa eklenmesi önerilmektedir.
- Öğretmen adaylarının empati becerilerini geliştiren değerlerin öğretilmesi yoluyla empatinin pekiştirilip sürdürülmesi önerilmektedir.
- Güvenli, saygılı, destekleyici, olumlu bir iklimi ve ilişkileri içeren empatik bir okul kültürü modellenerek empati yönelimli sınıf atmosferinin teşvik edilmesi önerilmektedir
- Öğretmen adaylarının empati yetkinlikleri ve sınıf yönetimi becerilerini desteklemek için bu beceriler konusunda yetkin olan eğitimciler tarafından mentorluk uygulamaları yapılması önerilmektedir.
- Gerçek yaşamdan örnek olaylar üzerinden empati ve sınıf yönetimi stratejileri tartışılarak öğretmenlerin teori ile pratiği birleştirmelerine yardımcı olması önerilmektedir.

Araştırmacılara yönelik öneriler

- Öğretmen adaylarının empati düzeylerini artırmaya yönelik deneysel programların geliştirilmesi önerilmektedir,
- Farklı zamanlarda ve farklı örneklem grupları ile aynı çalışmanın tekrar edilmesi önerilmektedir.
- Öğretmenlerin, öğrencilerin ve ebeveynlerin empatik yönelimleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi önerilmektedir.
- Öğretmenlerin sınıf yönetimi algılarının 21. yüzyıl becerileri ile birlikte değerlendirilerek incelenmesi önerilmektedir.
- Öğretmenlerin sınıf yönetimi algıları, yöneticilerin okul yönetim stilleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi önerilmektedir.
- Farklı ülkelerde ve eğitim sistemlerinde aynı konuları içeren çalışmaları karşılaştırarak küresel bir perspektif elde edilmesi önerilmektedir.
- Farklı eğitim yaklaşımlarının (örneğin, geleneksel vs. çağdaş öğretim yöntemleri) empati ve sınıf yönetimi algıları üzerindeki etkilerinin karşılaştırılması önerilmektedir.
- Etkili olduğu kanıtlanan yöntemlere ait uygulamaların iyileştirilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Akgün, E. (2022). *Çok kültürlü yeterlik algısı, sosyal empati, sınıf yönetim becerileri ve kültürlerarası iletişim kaygısı arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Arghode, İ., Yalvac, B. & Liew, J. (2003). Teacher empathy and science education: A collective case study. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 9(2), 89-99.
- Balli, Y. S., Basari, S. & Kan, S. G. (2020). The relation between classroom management skills and empathic tendencies of high school teachers high school teacher's classroom management skills and empathic tendencies. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 15(1), 144-151.
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demir, M. K. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının empati becerilerinin incelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (33), 107-121.
- Dökmen, Ü. (2008). *Sanatta ve günlük yaşamda iletişim çatışmaları ve empati*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Egüz, Ş.(2015). Öğretmen adaylarının empatik eğilimlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(40),564-572.
- Genç, S., Kalafat, T. (2010). Öğretmen adaylarının empatik becerileri ile problem çözme becerileri, *Kuramsal Eğitim Bilim*, 3(2), 135-147.
- George, D.,& Mallery, P. (2007). *SPSS for windows step by step: A simple study guide and reference* (7. Baskı). GEN, Boston, MA: Pearson Education, İnc. <https://archive.org/stream/sppssicforwindow0000geor#page/n1/mode/2up>.
- İlgar, L. (2007). İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri üzerine bir araştırma. (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Jackson, C., Simoncini, K. & Davidson, M. (2013). Classroom profiling training: Increasing preservice teacher's confidence and knowledge of classroom management skills. *Australian journal of teacher education*, 38(8),30-46.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi* (26. Basım). Ankara: Nobel Yayınları.
- Koçak, C., Önen, A.S. (2013). Öğretmen adayları için empatik yönelimler ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(2), 947-964.
- Korkut, K., Babaoğlu, E. (2010). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26,146-156.
- Makoelle, T.M.(2019).Teacher empathy, A prerequisite for an inclusive classroom. <https://www.researchgate.net/publication/333972798>. DOI: 10.1007/978-981-13-1179-6_431.
- Marzano, R. J., & Marzano, J. S. (2003). The key to classroom management. *Educational Leadership*, 61(1), 6-13.
- Meyers, S., Rowell, K., Mary.W. & Smith, B. C. (2019). Teacher empathy: A model of empathy for teaching for student success. *College Teaching*, 67(3)160-168 .doi:10.1080/87567555.2019.1579699 .
- Özdamar, K. (2017). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi
- Özenç İra, G. & İra, N. (2018). Öğretmen adaylarına yönelik sınıf yönetimi algısı ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(3)104-118, DOI: 10.19160/ijer.488221
- Pala, A. (2008). Öğretmen adaylarının empati kurma düzeyleri üzerine bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,1(23),13-23.
- Rogers, C. R. (1970). *Carl Rogers on Encounter Groups*. New York: Harper and Row.
- Seemiller, C., & Grace, M. (2018). *Generation Z: A century in the making*. Routledge.
- Seligman, M.E.P. (2002). Positive psychology, positive prevention and positive therapy. In C.R. Snyder & S.J. Lopez (Eds.). *Handbook of positive psychology* (pp. 3-9). Oxford University Press.
- Stojiljkovic, S., Djigic, G. & Zlatkovic, B. (2012). Empathy and teachers role. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 69, 960-966. International Conference on Education and Educational Psychology (ICEEPSY 2012).DOI: [10.1016/j.sbspro.2012.12.021](https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.12.021)
- Toran, M., Akkuş, H.G.(2016). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi: KKTC Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4),2041-2056.
- Zhang, Z.(2022). Toward the role of teacher empathy in students engagement in English language classes. *Frontiers in Psychology*, 13,1-8. doi: 10.3389/fpsyg.2022.880935